

202. Frederikshåb hedekoloni

Frederikshåb er skabt som en nøje planlagt statslig hedekoloni i 1761 62. Anlæggelsen byggede på den tyske økonom, von Justis optimistiske betænkning om den jyske hedes forsørgelsespotentiale. Fattige tyske håndværkere o. lign. blev lokket til landet og lovet 20 års skattefrihed, dækning af rejseudgifter, trækdyr og andre privilegier. Der ankom 20 tyske familier til Frederikshåb. Kolonisterne kom fra det sydvestlige Tyskland med floder og bjerge omkring Pfalz og Hessen. De var vandt til at bo i landsbyer i frugtbare dale og ønskede at opretholde dette fællesskab til trods for at den rationelle udnyttelsesstruktur i hedeegnene på denne tid typisk var enestegårde og ådalsbrug. Ved Frederikshåb var den ingen god eng i nærheden og heden var karrig. Tyskerne lærte kartoffeldyrkning af huguenotterne i Fredericia og spredte kundskaben på heden. På grund af det tarvelige landbrugsmæssige udgangspunkt og en række uoverensstemmelser med staten og de omboende danskere begyndte tyskerne

at udvandre allerede i 1765. Frederikshåb blev reduceret fra 20 gårde til 6 helgårde, 8 halvgårde og 4 husmandsbrug, og man havde nu mere held med at lokke danske kolonister til stedet. Men landsbystrukturen var grundlæggende upraktisk og i 1798 skred man til udskiftning og udflytning af Frederikshåb, der på dette tidspunkt bestod af 6 gårde og 4 huse.

Det nuværende Frederikshåb afspejler således kun de sørgelige rester af kolonien, bestående af en bygade med enkelte gårde og huse på hver side. Gennem 1800-tallet anlagdes en kro, smedje og forskole (1921). Missionshuset, opført 1889, ligger i den østlige udkant af den gamle koloni. Huset har spidsbuede vinduer og er istandsat 1947. Det står meget velbevaret i den oprindelige arkitektur, dog nu hvidkalket. Der er endnu en købmand med benzintank. Skovfogedboligen ligger lidt tilbagetrukket fra vejen, den blev opført i "kålhaven" omkring 1900.

Missionhus

Tidligere købmandsbutik

Gård

Gård